1849. No. 81.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 9 OCTOBER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 5 October 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 8,70.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 125,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 125,00.

Leeuwarden, *De Gouverneur van Friesland,*
den 6 October 1849. VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad *Leeuwarden*,

Gezien de resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten van Friesland, dd. 30 September ll. no. 1, betrekkelijk de verkiezing in het 1ste Hoofdkiesdistrict, in deze Provincie, van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ter vervulling der ontstane vacature ten gevolge van het, door den Heer Mr. *B. Alberda* genomen ontslag als Lid dier Kamer;

Gelet op art. 3 en 4 van het voorloopig Kiesreglement:

Brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat, van heden af, ter inzage op de Secretarij ligt de lijst van personen, die, volgens het Reglement voor het Bestuur dezer stad, de vereischten bezitten om tot Kiezers te worden benoemd, en dat zij die daartegen bezwaren hebben in te brengen, dezelve in geschrifte, vrij van zegel, binnen *acht* dagen, aan het Bestuur dezer stad zullen moeten inleveren.

En zal deze, op de gebruikelijke wijze, worden afgekondigd en aangeplakt.

Leenwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 8 October 1849. VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

WEENEN, den 2 October.

Van eene verdeeldheid in het kabinet lekken slechts zeer onvolledige berigten uit. Vooral zoude het de Hongaarsche kwestie zijn, en wel de aan Komorn verleende voorwaarden, die eene scheuring te weeg bragten; maar ook de Duitsche kwestie heeft hiertoe bijgedragen. De tegenwoordige minister-president houdt vast aan het hersenschimmig denkbeeld van een Duitsch bondgenootschap, vermeerderd met Magyarische, Slavonische en Italiaansche provincien, terwijl de linkerzijde in het kabinet op eene Duitsche verbinding naauwer en inniger, dan tot dusver het geval is, aandringt.

— Betreffende de onderwerping van Komorn, die den 27sten heeft plaats gehad, verzekert men, dat de voorwaarden dezelfde zijn als die voor Venetië. Den 28sten reeds is de graaf *Nobili* met verscheidene officieren der artillerie naar Komorn gegaan, om de noodige toebereidselen tot de overgave te maken, die den 1 October zal uitgevoerd worden. Den 30sten gingen reeds verscheidene Oostenrijksche officieren de vesting in en uit. Ook waaijen nog de driekleurige vlaggen van de torens, die echter den 1 October zullen plaats maken voor de Keizerlijke vlaggen. Men verzekert, dat aan de gecompromitteerden van Komorn passen naar het buitenland zijn toegestaan, waarmede zij zich binnen 48 uren hebben te verwijderen; ook is er sprake van eene som van 600,000 fl., die aan de stad Komorn toegestaan is, om de noodige herstellingen te doen.

— Uit Konstantinopel worden heden eenige belangrijke bijzonderheden medegedeeld. Men verzekert, dat de zaak reeds eene gunstige wending had genomen, toen de Engelsche en Fransche gezanten er de lucht van kregen en alles deden veranderen. De Prins *Radziwill* had wel den firman van den Pacha *van Widdin*, tot uitlevering der vlugtelingen, verkregen, maar deze waren intusschen met Engelsche passen en de Pacha met geheime instructien voorzien en de uitlevering had niet plaats. De uitgewekenen hadden de gelegenheid, om zich onder bescherming van Engeland naar Konstantinopel te begeven, alwaar zij zich in het paleis des Engelschen gezants moeten bevinden; volgens anderen zijn zij reeds op weg naar Engeland. Dien ten gevolge hebben de Russische en Oostenrijksche gezanten gedreigd alle diplomatische betrekkingen te zullen afbreken, indien zij geene voldoening verkrijgen. Sedert hebben er herhaalde conferentien tusschen de Porte en audientien bij den grootvizier en den minister van buitenl. zaken plaats. Een schrijven uit Smirna van 24 Sept. meldt, dat in de stad Konstantinopel de grootste onrust heerscht en dat er op vele plaatsen oproerige plakaten zijn te lezen, weshalve de Porte uit Walachije troepen heeft laten komen.

Het antwoord der Porte was van den volgenden inhoud:

»Eer zou de Koran moeten worden vernietigd, alvorens de uitlevering zou geschieden. De Hongaren en Polen waren met passen van bevriende natien, namelijk van Engeland en Frankrijk, in Turkye gekomen; er was derhalve geen grond om hen uit te wijzen, veel minder dus om hen uit te leveren; iets dergelijks was in Turkye nog nimmer geschied en zou ook nimmer plaats vinden."

— Het avondblad der *W. Zeitung* bevat eene mededeeling uit Konstantinopel van den 19den, waarin een verhaal gegeven wordt van het voorgevallene tusschen de Porte en de Oostenrijksche en Russische gezanten, betreffende de uitlevering der Hongaarsche en Poolsche uitgewekenen. Op een weigerend antwoord der Porte op een peremtorisch verzoek van deze gezanten hebben zij den 17 Sept. werkelijk de diplomatische betrekkingen met den Porte afgebroken tot op nader bevel. Prins *Radziwill* heeft in den nacht van den 16 op 17 Sept., met eene Odessasche stoomboot, Konstantinopel verlaten, zonder van den Sultan en zijne ministers afscheid te nemen.

LONDEN, den 4 October.

Heden zijn belangrijke tijdingen ontvangen, die alle reden geven om te gelooven, dat de expeditie van sir *John Franklin* zich in Maart jl. nog gezond en wel bevond, ofschoon in het ijs vastzittende. Eene telegrafische depêche van Hull van heden, meldt de aankomst van het schip de *True Love*, kapt. *Parker*, van Straat Davids; *Parker* berigt, dat de expeditie zich in Maart jl. bevond in de Princes-Regent-baai. Deze tijding was door de inboorlingen gegeven. De schepen der expeditie waren in ijsvelden ingesloten. Sir *James Ross* bevond zich met 4 schepen in goeden staat ten zuiden van Princes-Regent-baai.

— De laatste tijdingen, die van San Francisco zijn ontvangen, loopen tot 1 Augustus en melden o. a., dat de markt er steeds overvoerd blijft van koopwaren. De eenige artikelen die gereeden aftrek vinden, zijn houten huizen, gedroogde vruchten en ingemaakt vleesch.

De huren blijven ontzaggelijk hoog; San Francisco neemt steeds in uitgestrektheid toe en onophoudelijk verrijzen er nieuwe huizen; blijft dit zoo voortgaan, dan zal San Francisco binnen kort de grootste stad aan de Zuidzee zijn. Het leven is er verschrikkelijk duur, en kostbaarder dan ergens elders ter wereld.

In de haven van San Francisco is reeds eene veel grootere koopvaardijvloot aanwezig dan in eenige andere haven aan gene zijde van kaap Hoorn.

De berigten uit de goudstreken melden, dat de hoeveelheid goud onberekenbaar groot blijkt te zijn. Verscheidene groote stukken goud zijn in den laatsten tijd te San Francisco gebragt; een derzelve, wegende 14[illegible] pond Troojsch, werd voor doll. [illegible] gekocht voor het huis [illegible] te [illegible] dat het bestaand [illegible] [illegible]

en de eene zijde is van gedegen goud, terwijl de andere zijde uit kwarts bestaat, waarover fijne gouden strepen loopen. Een ander stuk van 7 pond 10 ons Trooisch, geheel uit gedegen goud bestaande, bragt doll. 1500 op.

Het blijkt dat de streek alwaar het goud aauwezig is, verscheidene honderd mijlen groot is; geloofwaardige reizigers, die onlangs togten in het binnenland gedaan hebben, hebben dit bewezen. Allen komen daarin overeen dat dit land, zoo niet onuitputtelijk, dan toch minstens onvergelijkelijk rijk in goud is.

De Chilianen en Mexicanen die in de goudmijnen werken, hebben in den laatsten tijd veel te lijden gehad van de Amerikanen, die zeer naijverig zijn op alle vreemdelingen; zelfs zijn velen van de eerstgenoemden door de laatsten uit de goudstreek verdreven; ongeveer 600 Chilianen hebben de reis weder naar hun vaderland aanvaard. De Amerikanen zijn sedert lang afkeerig geweest van de vreemde goudgravers, omdat deze algemeen voor gezamenlijke rekening werken; eerstgenoemden beschouwen dit als eene inbreuk op individueele regten. De gouverneur van Californie, generaal *Riley*, en de bevelhebber der Amerikaansche troepen, generaal *Smith*, hebben de Amerikanen over hun gedrag streng gegispt. Men berekent thans het gezamenlijk getal goudzoekers op 25,000.

Op 1 Augustus heeft men zich te San Francisco bezig gehouden met het verkiezen van burgerlijke autoriteiten; de uitslag is nog niet bekend. De candidaten behoorden tot twee partijen, namelijk het eene gedeelte bestond uit voorstanders van orde en wet, de anderen noemden zich republikeinen en werden voornamelijk ondersteund door de mindere klassen.

Een der meest karakteristieke eigenaardigheden van Californie is de speelwoede die er heerscht; het aantal speelhuizen is geweldig groot en er wordt ontzaggelijk hoog gespeeld. Herhaaldelijk worden verscheidene oncen goud, en soms wel 3000 doll. op éene, twee of drie kaarten gezet. Het grootste gedeelte van het gemunte geld is thans in handen der spelers.

Bij het afzenden dezer berigten heerschte er veel ziekte in Californie, voornamelijk ten gevolge van het ongestadige klimaat. De morgens zijn mistig, de voormiddagen heet en de nachten vinnig koud, zelfs in het hart van den zomer.

— Het stoomschip *Niagara* heeft berigten uit Noord-Amerika overgebragt, het belangrijkste waarvan is dat den Franschen Minister te Washington zijne pasporten waren aangeboden, ten gevolge van een door hem ingediende zeer onbescheiden brief, wiens inhoud door het bestuur te Parijs was goedgekeurd, en waarin op vergoeding van in den Mexicaanschen oorlog geleden verliezen, ten bedrage van tusschen een en twee millioen dollars, werd aangedrongen. Deze zaak was het onderwerp van alle gesprekken, zoo in de politieke als handels-wereld.

Alles belooft den president *Taylor* grooten bijval in de aanstaande zitting. Zijn doortastend gedrag in de zaak der tegen Cuba voorgenomen expeditie, en zijne uitgedrukte meening dat sommige artikelen door inkomende regten behooren beschermd te worden, hadden hem vele vrienden verworven. Men dacht dat een nieuw tarief, in overeenstemming met zijne inzigten, ter tafel zou worden gebragt.

De berigten uit Europa, waardoor de hoop op de zegepraal der Hongaren en Venetianen verijdeld is, hebben groote bewegingen in de Staten veroorzaakt. Het plan wordt door dagbladen van New-York geopperd om eene groote nationale associatie te vormen, die de uitgewekenen van alle landen opnemen en de kiem eener Europesche omwenteling in de toekomst vormen zou.

PARIJS, den 5 October.

Reeds in de zitting van heden heeft zich eene onzekerheid geopenbaard in de meerderheid van de wetgevende vergadering. De linkerzijde verklaarde, bij monde van de heeren *Laurent* en *Darblay*, het rapport van de Commissie nopens het weduwgeld aan de hertogin *van Orleans* toe te kennen, voor niet geldig, en verlangde eene nieuwe behandeling door eene afzonderlijke Commissie. Niettegenstaande de pogingen van den voorzitter, beslisten 269 tegen 262 stemmen tegen het verslag. De legitimisten hadden zich vereenigd met de uiterste linkerzijde. Deze scheiding in de gematigde partij heeft slechten indruk gemaakt.

Van het voorstel tot algemeene amnestie, door den heer *Napoleon Bonaparte* ingediend, waarin zoowel de oudere en nieuwere tak der *Bourbons*, als de Junij opstandelingen zijn opgenomen, zal wel niets komen. De Commissie heeft de verwerping voorgesteld.

— Er is geschil gerezen tusschen de beide groote republieken. Onze gezant schijnt de Noord-Amerikaansche regering te ernstig te hebben aangesproken, en gekwetst. Hij heeft althans zijne paspoorten bekomen. Daar de heer *Poussin* reeds door ons kabinet was teruggeroepen, hoopt men dat deze kwestie geene ernstige gevolgen zal na zich slepen. — In zake der Hongaarsch-Turksche verwikkelingen, zegt men, dat Frankrijk en Engeland hebben aangeboden de verbanning der vlugtelingen naar Noord-Amerika te bezorgen. Het Romeinsche vraagstuk is door deze nieuwlings gerezen moeijelijkheden voor het oogenblik rustende.

— De *Moniteur* meldt de benoeming van den heer *Lucien Murat* tot gezant te Turyn, en van den heer *Bois le Compte* tot gezant te Washington.

— Het expéditie-corps van Italie bestaat uit 38,081 mannen, en 5138 paarden. De onkosten voor de 8 laatste maanden van 1849 zijn begroot op 18 millioen.

— De eerste ontdekking van den opstand van 23 Junij, had 15000 personen in handen der justitie gebragt: 3943 zijn onmiddelijk in vrijheid gesteld, 11,057 anderen zijn voor de militaire commissiën gebragt, welke aan 6374 de vrijheid hebben teruggegeven en 255 naar de krijgsraden verzonden, zoodat er 4428 opstandelingen, ter verbanning naar eene overzeesche kolonie werden aangewezen. Van dit laatste getal hebben nog 1647 hunne vrijheid terugbekomen. Ten slotte zouden er, na aftrek dergenen, welke eerstdaags zullen worden begenadigd, nog omtrent 1200 oproerlingen zijn, die naar een overzeesch gewest zullen worden gebannen.

HAMBURG, den 1 October.

Wanneer men een blik werpt op het schouwspel, dat de eerste vorsten van Duitschland tegenwoordig aan Europa leveren, dan voelt men zich gedrongen te erkennen, dat allen bezield worden door een spoorloozen naijver, door eene personele vijandschap en door de zucht, om zich ten koste der anderen van het hoogste nationale gezag meester te maken. En deze bedroevende rigting is reeds tot die hoogte geklommen, dat zij op het punt staat om te ontaarden in een wraakzuchtigen haat tusschen hen, aan welke de toekomst van hun volk is toevertrouwd.

Ten gevolge van de nieuwe wendingen, welke het vraagstuk der Duitsche eenheid achtereenvolgende, en, om zoo te zeggen, van dag tot dag ondergaat, is het onmogelijk te voorzien, wanneer en hoe dit vraagstuk eene, alware het slechts voorloopige oplossing zal verkrijgen; in plaats van een stap voorwaarts te doen, doet deze oplossing telkens een stap terug van het doel, hetwelk men reeds tweemalen op het punt scheen, van te zullen bereiken. Op dit oogenblik is het denkbeeld, om uit de 36 Duitsche staten een gemeenschappelijk vaderland zamen te stellen, dat aan algemeene en gelijkvormige wetten gehoorzaamt en een magtig geheel vormt, nooit verder van zijne verwezenlijking verwijderd geweest. Men kan zonder overdrijving beweren, dat onder de 36 Duitsche souvereinen, er geen twee zijn, wier inzigten, wenschen en plannen, ten opzigte van een eensgezind en algemeen bestuur met elkander strooken.

In dat uitgestrekte rijk wordt van het Zuiden tot het Noorden, van het Oosten tot het Westen gestreden en getwist; ieder hoopt en neemt zich voor, ten koste van een ander, zich van een meer of min belangrijk deel dier oppervlakte meester te maken, welke op zekeren dag wel [illegible] handen kon [illegible] of met geweld aan dezelve onttrokken worden. [illegible]

alleen dienen om de slechts ten halve slapende hartstogten der volkeren op nieuw te doen opbruischen, waar zal dan de gelukkige band gevonden worden, die voor eeuwig Pruisen met Oostenrijk en Beijeren met Wurtemberg verbinden zal?

Saksen en Hanover hebben, zoo als men weet, het krachtigste medegewerkt tot de redactie der constitutie van 26 Mei. Het kan thans echter zoo goed als zeker worden beschouwd, dat beide mogendheden ontkennen hieraan medegewerkt te hebben. Waarlijk, het Pruisische gouvernement, dat bij de onderhandelingen het regt had op meer openhartigheid van de zijde dezer mogendheden te hopen, konde moeijelijk op eene dergelijke wending bedacht zijn. Na op eene plegtige wijze herhaaldelijk verklaard te hebben, dat de kamers van het keizerrijk den 15 September te Erfurt zouden bijeenkomen, ziet Pruisen zich genoodzaakt, verlaten als het is door zijne beide medearbeiders, den dag, waarop deze bijeenkomst plaats zal hebben, onbepaald uit te stellen. Zijn zedelijk overwigt, vermindert in het oog der Duitsche volken, ontvangt daardoor een hevige schok en wanneer, zoo als alles het doet vermoeden, te Weenen eerstdaags een congres van Duitsche ministers, met uitzondering van Pruisen zal gehouden worden, dan laat het zich aanzien, dat betreffende de gemeenschappelijke en binnenlandsche aangelegenheden van Duitschland, nog in langen tijd geen voor het volk en de vorsten voldoend en bepaald besluit zal genomen worden.

Hanover, dat thans bepaaldelijk naar de Oostenrijksche staatkunde overhelt, ziet er volstrekt geen bezwaar in, om openlijk Pruisen tegen te werken, dat beschuldigd wordt de grenzen van magt en onafhankelijkheid te willen overschrijden, welke aan elken staat in het bijzonder zijn aangewezen. Hanover heeft op de meest bepaalde wijze aan de Pruisische regering verklaard, dat het weigerde om afgevaardigden naar de Duitsche nationale vergadering te Erfurt te zenden, wanneer Pruisen er bij bleef volharden, om die vergadering op grond der constitutie van den 26 Mei bijeen te roepen. Hanover vraagt de voorloopige herziening van zijn eigen werk en wijst, met betrekking tot het overwigt dat Oostenrijk verkrijgen zal, de groote veranderingen aan, welke de constitutie in hare hoofdbepalingen zal moeten ondergaan. Uit alle deze veranderingen en verwikkelingen spruit thans voort, dat Pruisen genoodzaakt is, zich te vergenoegen met het toetreden tot zijne staatkunde, door een groot aantal kleine staten, terwijl daarentegen de souvereinen van vier koningrijken, misschien wel uit partijzucht, zich bepaaldelijk voor de Oostenrijksche staatkunde verklaard hebben.

's GRAVENHAGE, den 5 October.

Bij besluit van den 1 dezer, heeft Zijne Majesteit den heer *M. H. Conrad*, hoofd-ingenieur van den waterstaat, benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, ter zake van de loffelijke wijze waarop hij zich van de hem opgedragen taak als Nederlandsch commissaris bij de gemeenschappelijke opneming van den Rijn, van Bazel tot aan zee, gekweten heeft.

— Z. M. heeft goedgevonden het pensioen te verleenen: aan den generaal-majoor *J. Wagenaar*, laatst chef der afdeeling administratie bij het depart. van oorlog; aan den generaal-majoor *J. C. van de Polder*, laatst chef der afdeeling genie bij het depart. van oorlog; aan den kol. *M. Witsenborg*, dir. der 2de dir. van fortificatien, en aan den kol. *P. G. R.* baron *Snouckaert van Schauburg*, adjudant van wijlen Z. M. Koning *Willem II*, als zoodanig bij den Koning laatstelijk dienst hebbende gedaan; de beide laatstgemelden onder toekenning van den rang van generaal-majoor.

— Een ministerie van coalitie schijnt werkelijk zijne wording nabij te zijn. De heer *Thorbecke*, met de vorming van een ministerie belast, zou, meent men, geslaagd zijn daarin mannen van de tegenovergestelde partij te plaatsen, zoo als den heer *Nedermeijer van Rosenthal*, voor de justitie. De beide departementen van eeredienst zouden wegvallen. Het beheer van de R. Katholieke eeredienst zou aan het departement van buitenlandsche zaken worden toegevoegd, hetwelk een nieuw hoofd zou erlangen, in den heer *Mutsuerts*.

— Bij de staatsbegrooting voor het dienstjaar 1850, welke in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 21 September is ingekomen, worden de volgende hoofdstukken der begrooting van de staats-uitgaven dus vastgesteld: 1ste hoofdstuk, A, Huis des Konings *f* 800,000; B, onvoorziene uitgaven, *f* 100,000. — 2. Hooge Collegien van Staat en het Kabinet des Konings, *f* 578,874. — 3. Departement van buitenlandsche zaken, *f* 519,052. — 4. Dep. van justitie, *f* 2,846,179. — 5. Depart. van binnenl. zaken, *f* 4,762,484. — 6. Depart. voor de zaken der hervormde eeredienst, enz., *f* 1,646,962. — 7. Dep. voor de zaken der roomsch katholijke eeredienst, *f* 541,848. — 8. Depart. van marine, *f* 5,823,600. Omtrent de overige hoofdstukken der begrooting zijn de stukken nog niet rondgedeeld.

In de memorie van toelichting wegens Hoofdstuk VIII wordt, onder anderen, gezegd, dat de regering tot dus verre geene vrijheid gevonden heeft, om tot de suppressie van een zoo belangrijk arsenaal van aanbouw, als dat van Rotterdam, over te gaan, daar het te vreezen is dat de te verkrijgen besparingen niet zouden opwegen tegen de nadeelen, die daaruit voor de kracht en het goed beheer der zeemagt moeten voortspruiten.

Buitendien zijn er overwegingen aanhangig omtrent eene aanzienlijke inkrimping der uitrustings-etablissementen te Willemsoord en te Hellevoetsluis, die, tot de meestmogelijke eenvoudigheid teruggebragt zijnde, welligt eene meer aanzienlijke bezuiniging dan de boven bedoelde zouden opleveren. Om deze en andere overwegingen heeft de regering het raadzaam geacht, te dezer zake nog geene afdoende beslissing te moeten nemen, en alzoo bij de onderwerpelijke begrooting de kosten voor de verschillende maritime etablissementen op den vroegeren voet uit te trekken. Niettemin heeft zij gezorgd, door het brengen van een begrootingspost, waarop de kosten van overbrenging van gebouwen en materialen, bij eventuele inkrimping van een of meerder van 's rijks etablissementen, kunnen aangewezen worden, dat, des noodig, de kosten, die het gevolg mogten zijn der uitvoering van een definitief plan, geene nadere wettelijke regeling zullen behoeven.

— Het voorbeeld, door Z. M. *Lodewijks Philips* in der tijd gegeven in de opvoeding zijner zonen, wordt, zegt het blad *de Toekomst*, reeds sedert eenigen tijd door onzen Koning gevolgd, daar de jonge prinsen geen privaat onderwijs meer ontvangen, maar met andere jongelingen worden onderwezen door den heer *Margadant*, te 's Hage. Dit is zeer geschikt om den Troonopvolger een juist begrip te doen verkrijgen van den wil en de meening zijner tijdgenooten, waarover hij eenmaal regeren zal.

— Den 12 dezer, zullen de escadrons lansiers uit deze residentie vertrekken en den 17den daaraanvolgende, de escadrons Limburgsche jagers. Dien dag zal het regement dragonders, sterk 625 man, van Groningen, in deze residentie aankomen.

LEEUWARDEN, den 8 October.

De kiezers binnen deze stad, hebben den 6 dezer, ter vervulling der vacature, ontstaan door het verleend eervol ontslag van den heer *Gerardus van Wageningen*, als lid van den Stedelijken Raad benoemd den heer *Nicolaas Theodorus Haverschmidt.*

— Den 6 dezer des morgens ten 8 ure is van hier vertrokken het 4de escadron van het 3de regement dragonders, onder kommando van den ritmeester *van Nouhuis*, sterk 125 manschappen en paarden. Het is te bejammeren, dat de in 1847 nieuw gebouwde cavalerie-kaserne met stalling voor circa 250 paarden, thans doelloos daar staat, dewijl slechts een 50tal van het nieuw te formeren 4de regement, de vertrokkenen zullen vervangen.

— Laatstleden Zaturdag namiddag, omstreeks 1½ uur, heeft men alhier eene waterhoos gezien, en wel boven de Grachtswal, die, hoewel geene belangrijke schade veroorzaakt hebbende, nogthans eenige kleedingstukken van de aldaar liggende vaartuigen, tot zich heeft getrokken.

— Van Joure wordt van den 3 dezer gemeld, dat bij de op dien dag aldaar plaats gehad hebbende galoppeerpartij, de prijs, zijnde een zilveren Tabakskomfoor, behaald is geworden door het paard van den heer *S. J. Sevenster*, te Berlikum.

— Uit Wolvega wordt van den 5 dezer gemeld: Heden heeft alhier de jaarlijksche harddraverij plaats gehad, en is de prijs, bestaande in een zilveren olie- en azijnstel, behaald door het paard *de Bakker*, van den Heer *van Loon*, te Harlingen, bereden door den pikeur *H. Wijbenga*, en de premie, een harddravers hoofdstel, door het paard *Blesdijke*, van den heer mr. *E. R. van Biesema*, te Oudeschoot.

— Bij Koninklijk besluit van den 3 Augustus jongstl. is, met intrekking van alle vroeger deswege vastgestelde besluiten, voor het vervolg bepaald, dat het getal predikanten in Neêrlands Indië bepaald wordt op *twintig; zeven* hunner zullen genieten eene jaarwedde van *f* 6000; *negen* eene jaarwedde van *f* 4800, en *vier* eene jaarwedde van *f* 3600. De Gouverneur-Generaal bepaalt, naar gelang van meerdere of mindere belangrijkheid der standplaats, welke der vermelde jaarwedden ieder predikant geniet. De tot dusver bestaan hebbende rangschikking van de predikanten in Neêrlands Indië in drie klassen wordt afgeschaft. De regeling der standplaatsen en daaronder behoorende gemeenten wordt opgedragen aan den Gouverneur-Generaal, na te hebben gehoord het bestuur der Protestantsche kerken in Neêrlands Indië. De Gouverneur-Generaal wordt gemagtigd, indien het toenemen der Protestantsche bevolking de behoefte aan meerdere predikanten doet ontstaan, daar omtrent de noodige voorstellen te doen. Bijaldien de Evangelisch-Luthersche gemeente te Batavia met de Hervormde gemeente aldaar wordt vereenigd, zal onder de predikanten te dier plaatse steeds één zijn, genomen uit het Evangelisch-Luthersche kerkgenootschap. Hierdoor zal echter niet worden overschreden het hierboven bepaald getal van twintig predikanten, noch dat, hetwelk door den Gouverneur-Generaal voor de Protestantsche gemeente te Batavia in het algemeen zal worden aangewezen.

— De minister van finantien heeft in herinnering van alle daarbij belanghebbenden gebragt den inhoud van art. 7 der wet van 27 September 1841, (*Staatsblad no.* 35), dus luidende: »Alle uitgestelde schuld- en kansbiljetten, aan wien »ook toebehoorende, welke, op den voet in de voorgaande artikelen omschre»ven, *op den* 31 *December* 1849 niet in werkelijke rentegevende schuld mogten »zijn overgegaan, zullen onherroepelijk aan het Rijk zijn vervallen.''

— De Minister van Finantien heeft bij resolutie van 18 September bepaald dat voortaan, in het algemeen het zout, waarvoor vrijdom van accijns ten behoeve van kunstmatige potaschfabrijken is toegekend, zal behooren te worden vermengd met 15 percent heete Amerikaansche potasch, fijnen poederkalk en tot poeder gebragt glasachtig kobalt, en wel in de verhouding van 5 pCt. onder elke honderd ponden zout van ieder dier specien; en voorts de verschillende heeren arrond.-directeurs der dir. belastingen, in- en uitg. regten en accijnsen gemagtigd, om, voor zoover in hunne directien fabrijken van kunstmatige potasch aanwezig zijn, op de aan de fabrijkanten uitgereikte concessien de vereischte aanteekening te doen stellen.

Dezelfde minister heeft, op een daartoe door belanghebbenden gedaan verzoek, bij resolutie van 7 September bepaald, dat, wanneer stokers van gedistilleerd uit aardappelen, vermengd met eenig meel van granen, mogten verlangen, de bij hen in gebruik zijnde stoom- en andere toestellen in te rigten en te gebruiken tot het stoken van gedistilleerd *uitsluitend* uit *meel van granen*, overeenkomstig de wet op het binnenl. gedistilleerd, van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* No. 37), hun zulks alsnog voorloopig, gedurende een jaar na dagteekening dezer, kan worden toegestaan, onder inachtneming van de bepalingen der resolutie van 1 November 1847, No. 37.

— Men verneemt dat de wets-ontwerpen, vervaardigd door de Staats-commissie voor de herziening der geneeskundige wetten, dezer dagen bij den raad van State zijn ingekomen.

— De *Staatsbladen* nos. 47 en 48, behelzen de wetten van den 24 September 1849, tot regeling der uitgaven, aan te wenden voor het openbaar maken van het verhandelde bij de Staten-Generaal, en betreffende de verleende pensioenen aan geëmploijeerden en werklieden van 's rijks werven.

— Bij den aanvang van den academischen cursus zijn bij den Rector-magnificus der Groninger Hoogeschool ingeschreven 40 nieuwe studenten en te Leijden 70 studenten; terwijl te Utrecht sedert het einde der zomervacantie 60 studenten zijn ingeschreven.

— Uit Leyden wordt gemeld, dat de tentoonstelling van landbouw en vee, gedurende de vier dagen der expositie, is bezocht geworden door 9500 personen.

— Dingsdag ll. heeft te Haarlem de eerste vergadering plaats gehad van de aldaar opgerigtte Rederijkerskamer *Lourens Janszoon Coster*, bij welke gelegenheid de Heer mr. *F. L. Willekes Macdonald* voor de vuist eene redevoering uitsprak, en daarin het doel, waarmede het gezelschap is opgerigt, ontwikkelde.

— Vrijdag ll. is te Amsterdam, onder voorzitting van den heer mr. *Faber van Riemsdijk*, gehouden de geadjourneerde vergadering van deelhebbers der Ned. Rijnspoorweg-Maatschappij. 30,327 aandeelen, uitbrengende 1143 stemmen waren vertegenwoordigd. De heeren mrs. *Mees* en *van der Meer de Wijs*, die ditmaal de Engelsche deelhebbers vertegenwoordigden, bragten alleen, voor 27,408 aandeelen, 1101 stemmen uit. De voorzitter voorgesteld hebbende om definitief te voorzien in de vacature, ontstaan door de bedanking der heeren *Enthoven* en *Lipman*, gaf de heer *Mees* in bedenking om daarmede te wachten tot de statuten zouden voorzien zijn. Hij stelde voor, dadelijk eenen directeur-thesaurier te benoemen, en wel den heer *J. D. Landré* te Amsterdam, en voorts tot de tijdelijke waarneming der overige vacatures te verzoeken de heeren mr. *B. Donker Curtius*, commissaris, en *A. J. van Oostveen*, directeur te Arnhem. Schoon de heer mr. *S. P. Lipman* zoodanige aanvulling strijdig achtte met de statuten, heeft de vergadering zich met dit voorstel vereenigd.

— Ds. *Rombouts*, predikant te Eck en Wiel heeft bekend gemaakt, dat hij uit de opbrengst van zijn geschrift *De Bid en Dankdag in een Dorpsgemeente* en uit daarbij toegezegde giften, eerlang voorloopig over eene som van *f* 500 kan beschikken, welke som hij wil verdeelen onder de door de cholera meest noodlijdende gemeenten des lands; hij verzoekt daarvoor inlichting omtrent de bestaande behoeften.

— Dezer dagen stond voor de arrondisements-regtbank te 's Bosch, wegens landlooperij teregt, zekere *Jules Felix Pelegrini.* Deze beklaagde heeft eene zonderlinge rol in de wereld gespeeld; geboren te Verona (Italië) in 1795 heeft hij, 15 jaren oud zijnde dienst genomen onder prins *Eugenius*; 4 jaren daarna, dus in 1814, werd hij luitenant der cavalerie; in 1815, na de ontbinding van het corps van Prins *Eugenius*, in Frankrijk zijnde, vertrekt hij van daar weder in 1816 naar Italie. Ten jare 1824 komt hij weder in Frankrijk en rigt te Parijs een magazijn in zijden stoffen op. Hierop wordt hij in 1844 reiziger voor onderscheidene handelhuizen. Drie jaren daarna vestigt hij zich te Peronne als handelaar in zijde, onder den naam van *Jules Félix*. In 1848 verlaat hij weder Peronne en vestigt zich in Belgie. In Januarij 1849 vertrekt hij weder naar Italie, wordt kommandant van een escadron cavalerie te Brescia, neemt als partijganger deel aan den strijd tegen de Oostenrijkers, in welken hij verminkt wordt en komt weder over Zwitserland, Baden, Frankfort enz. in Belgie, om zich over Holland naar Londen te begeven en wordt in 's Hertogenbosch, wegens landlooperij, gearresteerd en vervolgd.

— De Beijersche ministers *Zwelh*, *Ringelmann* en *Kleinschrod* hebben op den avond voor het Israëlitische verzoeningsfeest de dienst in de synagoge te Munchen bijgewoond en betuigden hunne tevredenheid over de gepaste hervormingen, welke in de Israëlitische eeredienst gebragt waren.

— Van 1791 tot 1814 hebben de ligtingen in Frankrijk bedragen 4,556,000 man. *Napoleon* alleen heeft er 2,476,000 geligt. De opgeroepenen, die werkelijk uittrokken, werden nooit van de dienst ontslagen. Spanje werd het graf der meeste oude soldaten, nagenoeg al de overigen verloren in Rusland het leven. Het leger van 1813 bestond uit recruten van 18 tot 20 jaren; ziekte, vermoeijenissen en gebrek sleepten daarvan $1/10$ ten grave. Van de 1,260,000 man, die in 1813 geligt werden, waren in 1814 tot verdediging van den Franschen bodem, buiten de garde nog slechts ongeveer 100,000 over. En de vrucht van zooveel bloed? In 1792 had Frankrijk, even als thans, 86 departementen; de veroveringen der republiek vermeerderden dit getal tusschen 1794 en 1800 met 19 departementen, zoodat er dus 105 in het geheel waren. In 1814 werd Frankrijk weder binnen zijne oude grenzen beperkt, en verloor bovendien Marienburg, Philippeville en Landau. Dat was dus de vrucht van 20 jaren reusachtige oorlogen, heldhaftige pogingen, onmetelijke opofferingen en bloed op alle slagvelden van Europa vergoten! Een enkele verloren veldslag, die van Waterloo, was toereikend om aan Frankrijk de voordeelen te ontnemen van twintig zegepralen en om het in 1815 kleiner te maken dan het in 1790 was. Maar dit is nog niet alles: bij die 4½ millioen menschen (hoe vele natien tellen geen 4½ millioen zielen!) die door de kogels zijn weggemaaid, moet men nog in rekening brengen 700 millioen francs, die Frankrijk aan de verbondende mogendheden in 5 jaren moest betalen, alsmede 490 millioen francs voor onderhoud van het vreemde occupatieleger en nog een aantal andere schadeloosstellingen, bijeen 2000 millioen francs bedragende.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen. 28 Sept. R. Helmers, *Stad en Lande*, Memel, hout; H. W. Nevill, *Lion*, (*S.*), Londen, ledig; H. J. Ebes, *Alida*, Noorwegen, hout. [illegible] dito. Jan Zwaal, *Wilhelmina*, Memel, hout; C. Hagensen, *Argo*, Drobak, hout; F. J. Frankena, *Verwagting*, Yarmouth, ballast; A. H. Oldenburger, *Gerritje Koumans*, New-castle, kool; J. G. Smit, *Maria Louisa*, Stettin, [illegible]

30 dito. H. J. Brouwer, *Lumina*, Noorwegen, hout; J. D. Visser, *Almenum*, Memel, hout; J. D. Joosten, *Jantina*, Hamburg, ledig; W. Wilkenson, *Rapid*, New-castle, ballast; J. P. Vos, *Charlotte*, Dantzig, hout. 1 Oct. J. G. Munneke, *Baudina*, New-castle, kool; W. Wentel, *Lord John Russell*, (*S.*), Londen, ledig. 2 dito. J. Klein, *Eendragt*, Leith, kool; H. Nulsen, *Johanna*, Dantzig, hout; A. J. Larsen, *Paul Frederik*, Frederikstad, hout. 3 dito. T. Leiders, *Hofnung*, Dantzig, hout. 4 dito. H. W. Nevill, *Lion*, (*S.*), Londen, ledig.

Vertrokken. 29 Sept. H. T. Mulder, *Margaretha*, Avontuur, pannen; J. F. Jensen, *Ingebord Carolina*, Arendal, ballast; D. de Groot, *Arendina*, Christiansand, ballast; H. W. Nevill, *Lion*, (*S.*), Londen, vee en boter. 30 dito. G. Everts, *3 Aurelia's*, Avontuur, ballast; N. P. Soermingsen, *Neptunus*, Oostrijse, ballast. 1 Oct. F. J. Frankena, *Verwagting*, Engeland, kaas. 3 dito. J. Z. Potjer, *Dankbaarheid*, Oostzee, pannen; J. O. Stuut, *Concordia*, Avontuur, ballast; W. Wentel, *Lord John Russell*, (*S.*), Londen, vee en boter.

MENGELWERK.

Hoog Veen. — Laag Veen. — Turfaccijns.

Wij ontvangen van eene geachte hand de volgende statistieke opgaven van het aantal tonnen turf, over de jaren 1834, 1839 en 1848 in de provincien Friesland, Groningen en Drenthe, uit laag en hoog veen gefabriceerd, voor welker toezending wij bij dezen vriendelijk onzen dank betuigen. Wij laten daar achter tevens de beschouwingen van den inzender volgen, in de overtuiging, dat het niet dan nuttig kan zijn, de veel besprokene zaak van het *al* of *niet* voordeelige van den turfaccijns, zoo voor de hooge als voor de lage veenderijen, van alle zijden te beschouwen.

	Provincien.	Uit laag veen.	Uit hoog veen.
1834.	Friesland	2,412,269	1,434,601.
	Groningen	284,012	3,816,066.
	Drenthe	18,869	6,352,350.
	Totaal . . .	2,715,150	11,603,017.
1839.	Friesland	3,329,840	1,962,216.
	Groningen	383,644	4,690,031.
	Drenthe	91,855	9,686,655.
	Totaal . . .	3,805,339	16,338,902.
1848.	Friesland	2,208,397	2,191,771.
	Groningen	225,961	3,000,534.
	Drenthe	67,042	10,747,559.
	Totaal . . .	2,501,400	15,939,864.

	uit laag veen:	
Hieruit blijkt dus, dat in 1834 zijn geveend	2,715,150	tonnen.
in 1839 » »	3,805,339	»
Dus in 1839 meer dan in 1834 . .	1,092,189	»
In 1848 zijn geveend . .	2,501,400	»
Dus in 1848 minder dan in 1834 . .	213,750	»
	uit hoog veen:	
In 1834 zijn geveend . .	11,603,017	tonnen.
In 1839 » » . .	16,338,902	»
Dus in 1839 meer dan in 1834 . .	4,735,885	»
In 1848 zijn geveend . .	15,939,864	»
Dus in 1848 meer dan in 1834 . .	4,336,847	»

In het jaar 1839 is het cijfer van het tonnental turf uit laag veen het hoogste, na dien tijd is het steeds afnemende geweest, en ik heb jaren berekend, waarin het verschil veel aanmerkelijker was dan in 1848 en 1834.

Het laatste cijfer (4,336,847) bevat ruim zooveel tonnen, als de gemeente Hoogeveen in *vier jaren* kan voortbrengen.

Hoeveel tonnen turf in de overige provincien zijn geveend, is hier onbekend; echter meent men te weten, dat de verveeningen in lage veenderijen dáár veel aanmerkelijker zijn achteruit gegaan dan in Groningen, Friesland en Drenthe; dat dit tot voordeel van de zoo nuttige afgravingen van hooge veenen strekt, zal wel geen betoog behoeven. Het is dus allezins wenschelijk, dat de Hooge Regering, vóór de wet op den turf af te schaffen, wel overwege, of daardoor geen nadeel, in stede van voordeel, aan de hooge veenen zou worden toegebragt, en of de onwil van sommige verveeners van steekturf, tegen de wet, niet als een bewijs moet worden aangemerkt, dat zij zeer weinig hunne eigene belangen kennen. Ik zal het laatste vermoeden — behalve met de bovenstaande cijfers — welligt met nog een ander voorbeeld duidelijk kunnen bewijzen.

In 1834 (invoering van de wet) voeren op Haarlem 30 à 32 schippers, uitsluitend met turf uit lage veenen herkomstig, en hoogstens *twee* vaartuigen met steekturf; thans is dit juist omgekeerd: er varen meer dan 30 vaartuigen met hooge turf, en geen drie aanhoudend met turf uit laag veen. In Hoorn is dit even zoo gesteld, en, alhoewel mij dit niet bepaaldelijk is medegedeeld, mag men het er gerust voor houden, dat de consumptie van steekturf in andere steden op dezelfde wijze is toegenomen. En mag dit nu met regt achter- of vooruitgang van hooge veengraverijen genoemd worden? Ieder, die eenigzins met deze zaken bekend is, zal vragen, wat willen de eigenaren van hoog veen meer dan hetgeen gebeurd is, om in te zien, dat de afschaffing van de wet op den turf tot denzelfden achteruitgang aanleiding zal geven, als bij de invoering derzelve met den korten turf het geval is geworden: deze zal dan gene weder verdringen. (*Dr. Cr.*)

Uitschrijving van Prijsvragen.

De AFDEELING *NIJMEGEN* DER GELDERSCHE MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW, verlangt ten gebruike der lagere scholen een LANDHUISHOUDELIJK LEESBOEK en REKENBOEK uit te geven:

I. Ten aanzien van het LANDHUISHOUDELIJK LEESBOEK, verlangt zij, dat op eene duidelijke en bevattelijke wijze voorschriften en regelen worden gegeven voor den Nederlandschen Landman; dat, voor zoo verre die door de wetenschap verklaard zijn, de redenen en gronden worden aangewezen, waarop deze voorschriften en regelen steunen, opdat de Landman niet alleen wete, *wat* hij te doen heeft, maar ook leere inzien, *waarom* hij alzoo moet handelen, en dat vooral, met voorbeelden, zooveel doenlijk aan den Nederlandschen Landbouw ontleend, de voordeelige gevolgen van de aanbevolene handelwijzen worden aangetoond.

In eenen omvang van ten minste 20 vellen druks, wenscht de Afdeeling dus den Nederlandschen Landbouw behandeld te zien, in eenen eenvoudigen, leerenden stijl; zonder inmenging van zedekundige of godsdienstige beschouwingen; zonder den vorm van gesprekken aan te nemen, en in Hoofdstukken of Afdeelingen ingedeeld, welke op zich zelven staan en min of meer zoogenoemde *monographiën* vormen.

Zonder de Schrijvers eenigzins hieraan te willen binden, moge de navolgende indeeling dienen tot nadere verklaring van hetgeen men verlangt:

1ste Hoofdstuk. DE NEDERLANDSCHE GRONDEN. (Verdeeling dier gronden naar hunnen oorsprong, naar hunne scheikundige zamenstelling, naar het gebruik, dat de Landbouw daarvan maakt; — Boven- en onder-gronden; — Bouwgronden; — Bewerkingen van den grond en uitwerkselen daarvan).

2de Hoofdstuk. DE GEWASSEN, WELKE BIJ DEN NEDERLANDSCHEN LANDBOUW [illegible]. (Grondbeginselen van den Plantengroei en van de zamenstelling der [illegible]; — Grondbeginselen der Botanische rangschikking der Gewassen; — [illegible] opgaaf der in Nederland geteelde- en der als onkruiden voorkomende Gewassen).

3de Hoofdstuk. DE LEER DER BEMESTINGEN. (Braken; — Bemesten; Scheikundige zamenstelling der onderscheidene Meststoffen en uitwerking op den [illegible] — Behandeling van den mest en inrigting der Stallen).

4de Hoofdstuk. DE WERKTUIGEN VOOR DEN LANDBOUW. (Beschrijving van de [illegible] gebruikelijke werktuigen, verduidelijkt met behulp van kleine [illegible] bij de uitgave in houtsnee [illegible] kunnen gevoegd worden), en [illegible] met verwijzing naar buitenlandsche meer volmaakte [illegible] — [illegible]

5de Hoofdstuk. AKKERBOUW. (De Teelt der Nederlandsche akker-gewassen; — Gebruikelijke vruchtopvolgingen en aanduiding der voordeelen en gebreken van deze; — Behandeling der verschillende planten; — Uitgaven en opbrengsten).

6de Hoofdstuk. BEHANDELING DER WEILANDEN. (Bemesten en scheuren van Weilanden; — Kunst-weiden; — Uiterwaarden; — Vloeiweiden en waar die te maken zouden zijn).

7de Hoofdstuk. VEETEELT. (Overzigt der Nederlandsche Vee-rassen; — Behandeling van het Vee; — Vetmesterij; — Melkerij; — Gevogelte; — Bijen).

8ste Hoofdstuk. HOUTTEELT. (Houtteelt op de Zand- en op de Kleigronden; — Bosschen; — Vruchtboomen-teelt).

De Afdeeling looft eene *Gouden Medaille* uit, ter waarde van *twee honderd gulden*, of eene gelijke som in geld, ter keuze van den Schrijver, voor het der bekrooning waardig en best gekeurde stuk, en eene *Medaille*, ter waarde van *vijf en zeventig gulden*, of eene gelijke som in geld, mede ter keuze van den Schrijver, voor het insgelijks goedgekeurde en der bekrooning naastbijkomende stuk.

II. Ten aanzien van het REKENBOEK, *geschikt voor de lagere scholen ten platten lande*, verlangt de afdeeling, dat dit alle regelen zal bevatten, in een gewoon rekenboek voorkomende, en wel tot den regel van drieën met breuken, met opgave van eene ruime hoeveelheid rekenkundige voorstellen en vragen ter uitwerking door de leerlingen. Die voorstellen moeten geheel in den geest der jeugd ten platten lande vallen, en op die zaken betrekking hebben, welke zij dagelijks ziet behandelen of waarmede zij in het vervolg van tijd zal omgaan. De antwoorden behooren afzonderlijk gegeven te worden. — Voorts verlangt de Afdeeling eene Handleiding, door voorbeelden opgehelderd, tot het Boekhouden bij eene bouwerij, en eindelijk eene zooveel mogelijk volledige opgaaf der oude en op vele plaatsen nog in zwang zijnde maten en gewigten, met eene herleiding in de Nederlandsche.

Aan den schrijver van het der bekrooning waardig en best gekeurde stuk biedt de Afdeeling aan eene *Gouden Medaille*, ter waarde van *Één honderd gulden*, of eene gelijke som in geld, ter zijner keuze.

De antwoorden moeten, door eene andere hand dan die van den Opsteller, duidelijk leesbaar geschreven en met eene spreuk geteekend zijn, onder bijvoeging van een gesloten briefje, hetwelk dezelfde spreuk tot opschrift moet dragen, en van binnen den naam, de betrekking en de woonplaats van den schrijver moet behelzen.

Zij behooren, vóór den 1 Junij 1850, vrachtvrij aan den Secretaris der Afdeeling, onder het adres van den boekhandelaar *C. A. Vieweg* te *Nijmegen*, te worden toegezonden.

De bekroonde stukken worden het eigendom der afdeeling.

De niet bekroonde worden des verlangd aan de schrijvers terug gegeven, mits deze zich, met behoorlijke bewijzen voor de bevoegdheid hunner aanvrage, bij den Secretaris aanmelden.

Geene terugvordering het tweede jaar na de uitschrijving gedaan zijnde, worden die antwoorden vernietigd.

De Naambriefjes, behoorende tot de prijs-antwoorden, aan welke de uitgeloofde prijzen zijn toegewezen, worden in eene vergadering der Afdeeling geopend, en die der niet bekroonde antwoorden alsdan ongeopend verbrand.

De Afdeeling *Nijmegen* der *Geldersche Maatschappij van Landbouw*,
C. J. L. MOS,
Secretaris.

Departement Leeuwarden der Maatschappij, tot Nut van 't Algemeen.

HERHALINGSCHOOL VOOR JONGENS.

De Reken- en Schrijflessen voor jongelieden die de scholen verlaten hebben, zullen eerlang weder een aanvang nemen. Zij die daarvan gebruik wenschen te maken kunnen zich aanmelden op Zaturdag den 13 October e. k., des middags tusschen 12 en 1 ure, in het Departementsgebouw op het Heerenwaltje.

HERHALINGSCHOOL VOOR MEISJES.

Die deze lessen wenschen bij te wonen, kunnen daartoe zich aanmelden op Woensdag den 10 October e. k., des voormiddags tusschen 10 en 1 ure, ten huize van den Onderwijzer *K. Moezelaar*, in de Heerestraat.

Namens de Commissie,
J. G. OTTEMA.

COMMISSARISSEN van de SCHOOL VOOR DE WIS- EN ZEEVAARTKUNDE, gevestigd te *Harlingen*, brengen ter kennis van het algemeen, dat de heropening dier School op *Donderdag* den 1 November dezes jaars zal plaats hebben, en dat op dezelve kosteloos *onderwijs* zal gegeven worden in de *Wis- en Zeevaartkunde* en *Engelsche Taal*, aan Jongelieden, die voor den Zeemanstand worden opgeleid.

Om tot dat onderwijs te worden toegelaten wordt vereischt:

Ouderdom niet beneden de 14 jaren.

Bewijs van goed gedrag van het Bestuur der woonplaats van den Leerling.

Een af te leggen Examen in het lezen, schrijven en rekenen.

Zij die verlangen van deze instelling gebruik te maken, zullen zich moeten aanmelden bij Commissarissen, Maandags, Donderdags en Zaturdags, des voormiddags van 10 tot 12 ure, aan het School-Locaal bij de Vischmarkt.

Harlingen,
den 8 October 1849.

Commissarissen voornoemd,
D. KRAIJER.
A. HARMENS.
IJ. RODENHUIS PIETERSZN.

*** Getrouwd:
Workum, den 8 October 1849.
M. G. HEERING, *van IJlst*,
Weduwenaar van G. VAN BERKUM, en
A. WOLFFES.

*** Heden beviel van een' ZOON I. J. C. VAN DAM VAN ISSELT, geliefde Echtgenoote van
Groningen, den 1 October 1849. Dr. KROS.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een' ZOON ELISABETH GASAU — ROSIER.
Dockum, den 5 October 1849.

LEEUWARDEN, den 6 October 1849. Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER WIJTSKE VAN DER WAL, geliefde Echtgenoote van
H. FOLKERTSMA,
Huisonderwijzer.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER CATHARINA DINA LANKHORST, Echtgenoote van
Leeuwarden, den 7 October 1849. PETRUS TERHORST.

*** Heden avond omstreeks vijf ure overleed zacht en kalm, aan een langzaam verval van krachten, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-moeder TRIJNTJE S. VAN DER GOOT, Wed. PIETER DIRKS STEDEHOUDER, in den ouderdom van 74 jaren en 10 maanden.

Allen die de overledene in hare waarde gekend hebben, zullen ligt beseffen wat wij en hare hoogbejaarde Zuster in haar verliezen.

Irnsum,
den 24 September 1849.

S. A. ROORDA.
R. P. STEDEHOUDER.
D. J. FOKMA.
S. P. STEDEHOUDER.
S. J. ALGERSMA.
J. P. STEDEHOUDER.

*** Heden overleed na een langdurig lijden, mijn dierbare Echtgenoot, en mijner drie nog jonge Kinderen zorgdragende Vader, PIETER JANS BIJLSMA, in den ouderdom van ruim 34 jaren.

Makkum,
den 2 October 1849.

M. TIEMSTRA,
Wed. P. J. BIJLSMA.

Eenige kennisgeving.

NB. De affaires zullen door mij op denzelfden voet worden gecontinueerd.

*** Heden overleed tot mijne diepe droefheid, in den ouderdom van [illegible] jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot TIETJE WIJMA, mij nalatende [illegible] Kinderen, nog te jong om het verlies [illegible] [illegible]

Harlingen, den 6 October 1849. [illegible]

LEEUWARDEN, den 7 October 1849. Heden overleed, na een smartelijk lijden van drie weken, in den ouderdom van ruim 30 jaren, mijn geliefde Echtgenoot K. VAN HARDERWIJK, mij nalatende één Dochtertje, nog te jong om haar verlies te beseffen.

H. MATTIJSSEN, Wed. v. HARDERWIJK.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 2 tot en met den 8 October 1849 aangegeven: 19 Geboren. 6 Overleden. Geene Huwelijken.

STAAT van de **MIDDELPRIJZEN** der *Granen* en andere *Objecten* welke gedurende de tweede helft der maand September 1849, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe,	Witte	f 6.00	de Mudde.	Boter,		f 0.86	het pond.
	Roode	» 0.00	» »	Vleesch,	Koe	» 0.40	» »
Rogge,		» 3.90	» »		Kalfs	» 0.00	» »
Gerst,	Vroege	» 0.00	» »		Schapen	» 0.30	» »
	Late	» 2.87½	» »	Varkens-vleesch,	Versch	» 0,38	» »
Boekweit,		» 4.10	» »		Gerookt	» 0.70	» »
Haver,		» 2.40	» »	Aardappelen,	Vroege	» 0.00	de Mudde.
Witte Boonen,		» 0.00	» »		Late	» 0.80	» »
Erwten,	Witte	» 0.00	» »	Zaad,	Kool	» 11.00	» »
	Groene	» 5.00	» »		Raap	» 0.00	» »
	Graauwe	» 0.00	» »		Lijn	» 7.50	» »

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden, den 1 October 1849.

De Burgemeester,
VAN BOELENS.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 5 October 1849, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER f 83,50.	904/4 236/8 109/16 vaten.
KAAS f 14,00 à f 17,50.	7,688 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 6 October 1849.

NEDERLAND.			Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	53⅞	54⅛ 54
Dito dito	3 »	63¾	63⅞
Dito dito	4 »	83¼	83⅜ 83⅝
Amort.-Synd.	2½ »	83½	83⅝
Handel-Maats.	4½ »	165	
FRANKRIJK.			
Certific.	3 pCt.	52⅜	52¼ 52⅜
SPANJE.			
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	10⅝	
» » v. 510 £	5 »	10 3/16	10 11/16 10 11/16
» onb. Stukk.	5 »	10¼	10¼
»	3 »	35⅜	35¼
» Binnenl. à 6/m	3 »	27 3/16	27¼
Ardoin Coupon		7⅞	8
PORTUGAL.			
Te Londen	5 (nu 4) pCt.		
»	4 »	31¼	

RUSLAND.			Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	105	
dito dito 1828/1829	5 »		
Dito bij dito	4 »	86⅜	86¼
Dito bij *Stiegl.*	4 »	83 13/16	84¼
OOSTENRIJK.			
Metaliek	5 pCt.	86⅜	86⅝
» 1847	2½ »	44⅝	44¾
AMERIKA.			
Bank-Actien V. Staten			
Braz. 1824		89	
» £ 200			
Peru	4 pCt.	53	
Grenada		16¾	
Mexico		26	26¼ 26¼
Venezuela		24¾	
Ecuador			

Binnenlandsche fondsen waren heden goed prijshoudend; Spaansche zeer vast; Portug., Russische en Oostenrijksche zonder variatie; Fransche fondsen een weinig aangenamer in prijs; Zuid-Amerika onveranderd.

Zondag den 7 October.

Integralen 54. 4 pCt. 83⅝. Handelmaatschappij 166. Ardoins v. 170 £ 10¼, 5/16. Dito Coup. (nieuwe) 7 13/16. Binnenl. 3 pCt. 27¼. Buitenl. 3 pCt. 35½. Belgie bij Rothschild 2½ pCt. 46½. Portug. 5 pCt. 80⅝, 11/16, ¾. Dito 3 pCt. 31¾, ⅞, 32, 1/16, ⅛. Metaliek 5 pCt. 86½. Mexik. 26 3/16. Peru Uitgest. 17 15/16. Dito. Onbep. 17¾, 13/16. Fransche Oblig. 5 pCt. 52, 1/16.

Tot de genoteerde koersen was de handel, voornamelijk in Portug. tot verhoogde koersen zeer levendig, ten gevolge van de beter afkomende prijzen derzelve van Londen van eergisteren. In de overige was variatie en affaire van weinig beteekenis.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD IJLST,

Brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat de Kermis binnen deze Gemeente, ingevolge besluit van den Stedelijken Raad, alhier voor dit jaar *niet* zal plaats hebben.

IJlst, den 3 October 1849.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
W. RINGNALDA.
Ter ordonnantie van dezelven,
A. W. NAUTA, *Secr.*

HET PLAATSELIJK BESTUUR van SMALLINGERLAND,

Roept bij deze op ten verzoeke van Kerkvoogden der nagenoemde Hervormde Gemeenten, de Hervormde Floreenpligtigen in die Gemeenten, om te verschijnen:

Te *Dragten*, op Dingsdag den 16 October e. k., des morgens ten 11 ure, in het Grietenijhuis aldaar.

Te *Oudega*, op Woensdag den 17 October e. k., des morgens ten 9 ure, in de Kerk aldaar.

Ten einde: alsdan ieder in de zijne op te nemen de rekening van Kerkvoogden over 1848, vast te stellen de begrooting voor 1850; Kerkvoogden te benoemen voor de op 1° Januarij 1850 aftredenden, en bestaande vacature voor laatstgenoemde gemeente.

Dragten, den 6 October 1849.

Het Plaatselijk-Bestuur voornoemd,
M. MANGER CATS.
Ter ordonnantie van hetzelve,
F. S. REIDING.

HET COLLEGIE VAN REGENTEN OVER HET HUIS VAN ARREST te *Sneek*, zal, op Maandag den 15 October e. k., des middags ten twaalf ure, in gezegd Huis, onder nadere goedkeuring, aanbesteden: *HET LEVEREN DER BENOODIGDHEDEN TOT ONDERHOUD EN VERPLEGING DER GEVANGENEN, OVER HET JAAR* 1850. Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod, ingevolge daaromtrent *vastgestelde voorwaarden*, welke van heden af ter lezing zullen liggen in gezegd Huis, en in eenige van de voornaamste Logementen der stad Sneek. De Billetten van inschrijving moeten, op zegel geschreven en gesloten, in het Huis van Arrest worden bezorgd, en geworpen in eene aldaar geplaatste geslotene bus, uiterlijk vóór 12 ure van dien dag, als wanneer onmiddellijk, in het bijzijn van de aanwezige gegadigden, zal worden overgegaan tot de *provisionele* toewijzing, en op Woensdag den 17 daaraanvolgende, des avonds ten zes ure, in gezegd Huis, tot de *definitive* toewijzing, alles onder hoogere goedkeuring.

Op laatstgenoemden dag zal gelegenheid worden gegeven tot nader opbod, doch wordt bij deze herinnerd, dat daarbij niemand wordt toegelaten, dan die vooraf, zoo als boven gezegd is, zijn inschrijvings-billet zal hebben ingeleverd.

Namens het Collegie van Regenten voorn.,
KEUCHENIUS,
Lid en Secretaris.

De passage met RIJTUIGEN en VEE, over de nieuwe BRUG benoorden *Stiens*, in den Grindweg over de Wurgevaart, zal met Donderdag den 11 dezer maand kunnen plaats hebben.

Verkoop van eene Heeren Huizinge te Harlingen.

De Notaris C. W. SEMLER, te Leeuwarden, zal, op Woensdag den 10 October 1849, des avonds precies ten 7 ure, ten huize van den Logementhouder *Coop*, te Harlingen, in het openbaar finaal verkoopen:

Eene ruime, hechte en sterk gebouwde HEEREN HUIZINGE, met derzelver ERF, TUIN en verdere aanbehooren, staande en gelegen aan den Zuidkant van de Rozengracht te Harlingen, wijk H, no. 72, sectie A, no. 1896 en 1897, groot 4 roede 85 el; bij den heer mr. *J. F. van Enschut*, bewoond. — Den 1 November e. k. vrij te aanvaarden; waarop geboden is de geringe som van f 1537.

Te bezigtigen op den verkoopdag, van 's voormiddags van 11 tot 2, en 's namiddags van 4 tot 6 uur.

Te *Surhuisterveen* worden gevraagd 100—2000 dubbele schoven VLAS. Monsters van minstens 4 dubbele schoven, met opgave van den prijs en de te leveren hoeveelheid, moeten vóór den 31 October e. k. *franco* ingezonden worden bij J. B. HOUTSMA, aldaar.

Verkoop eener Boerenplaats te Zuider-Dragten.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal, op authorisatie der Arr. Regtbank te Heerenveen, tegen verhouggeld, finaal verkoopen:

Eene zeer vruchtbare en in besten staat zijnde ZATHE en LANDEN, HUIZINGE no. 47, SCHUUR, HORNLEGER, ARBEIDERSHUIS no. 46 en verdere annexen, staande en gelegen nabij en aan den Lijkweg te Zuider-Dragten, met uitzondering van 2 stukken HOOILAND, in de *Talkampen*, onder Noord-Dragten, en 2 perceelen MADEN, onder Boornbergum; te zamen gemeten 37 bunder 98 roede 81 el; waarop in 28 perceelen geboden is f 13,700.

Vorenstaande Zathe is in huur bij *Hotse S. Talkout*, tot St. Petri en 1854, uitgezonderd het Arbeidershuis, hetwelk in 1850 is te aanvaarden.

Alles nader omschreven bij Verkoopboekjes, welke te bekomen zijn ten Kantore van voornoemden Notaris, alwaar de Voorwaarden ter inzage liggen.

Wie gading maakt, kome bij de finale toewijzing, op Woensdag den 10 October 1849, 's avonds omstreeks 5 uur, ten huize van *Lammert de Jong*, in de Ster, te Dragten.

De Notaris G. ATTEMA, te Oldeberkoop, zal, op Dingsdag den 16 October 1849, des namiddags ten één ure, ten huize van *M. J. Eits*, Kastelein te Noordwolde, publiek, bij strijk- en verhooggeld presenteren te verkoopen:

Eene beste en wel gelegene ZATHE en onderhoorende WEI-, BOUW- en HOOILANDEN, BOSSCHEN en HEIDEVELDEN, met hechte en ruime *HUIZINGE* en *SCHUUR*, no. 5, en nog eene kleinere *HUIZINGE* en *SCHUUR*, no. 7, staande en gelegen te Vinkega, geheel groot ruim 84 bunder; zoodanig als door *Fredrik A. Berkenbosch* en *Jan F. Berkenbosch* als mede-eigenaars wordt bewoond en gebruikt; te aanvaarden in 1850. — In 32 perceelen, waarvan de Verkoopboekjes bij bovengenoemden Notaris te bekomen zijn.

BOELGOED.

L. HARMENZON, Deurwaarder te Leeuwarden, zal, op *Donderdag den 18 October* 1849, (in plaats van den 11 dier maand), voor den middag ten 9 ure, ten sterfhuize van de Weduwe *W. Faber*, op de Nieuweburen, letter I, no. 208, aldaar tegen gereede betaling, verkoopen:

MEUBELEN en HUISGERADEN, LINNEN, BEDDEN met toebehooren, GOUD- en ZILVERWERKEN en hetgeen meer zal worden aangeboden.

Te bezigtigen op Woensdag den 17 October bevorens, na den middag van 2 tot 5 ure.

BOELGOED in de BANK VAN LEENING te *Sneek*, op Woensdag den 17 October 1849, der verstane *PANDEN*, welke beleend zijn in de zes eerste maanden van het jaar 1848.

LEES HIER.

Ter verkoop wordt gepresenteerd: Een fijn gedresseerde onfeilbare PATRIJSJAGTHOND. Gegadigden worden verzocht zich persoonlijk of met gefrankeerde brieven te adresseren bij S. TERPSTRA, Kastelein in het Wagentje te Franeker.

Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan nu wijlen JAN MARTENS WAGENAAR, in leven Koopman en Winkelier te Zwaagwesteinde, worden verzocht, daarvan vóór den 1 November e. k. opgaaf te doen aan R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden.

Magazijn van Kagchels, Haarden en Kook-Machines.

De Ondergeteekende heeft de eer aan zijne Stad- en Landgenooten te berigten, dat bij hem een depôt is opgerigt van KAGCHELS, HAARDEN en KOOK-MACHINES, naar den laatsten smaak en Brusselsche constructie vervaardigd in de Fabrijk van den Heer *J. W. Kramps*, van Deventer, thans te Sneek woonachtig.

Daar genoemde Fabrijk reeds genoegzaam in deze Provincie bekend is, durft hij zijn Magazijn gerust aan te bevelen, en geeft tevens de verzekering van eene solide en prompte bediening.

H. B. TUININGA,
op het Franeker-End te Harlingen.

Berigt aan Kuipers.

Wederom ontvangen van Memel, per het Kofschip *Wilhelmina*, Kapitein J. ZWAAL, eene lading 1ste kwaliteit extra zwaar gewaterd KLAPHOUT, dat thans voor een civielen prijs te bekomen is, te bevragen bij J. G. DE JONG, te Grouw.

F. M. H. COHEN, TANDMEESTER *bij het Instituut voor Doofstommen te Groningen*, KUNST-TANDEN- en GEBITTEN-VERVAARDIGER, welke in alle opzigten aan hun doel beantwoorden, is alhier den 10, 11, 12, 13 en 14 dezer, bij den Logementhouder den Heer WITTEVEEN; den 15den te *Heerenveen* bij Mejufvrouw de Wed. BARLAGE, en den 16den te *Sneek* bij Mejufv. de Wed. VOGELZANG.

SMARTELIJKE ZWEREN

AAN DE BEENEN EN DE OVERIGE DEELEN DES LIGCHAAMS, NA EEN LIJDEN VAN ZEVENTIEN JAREN GENEZEN, DOOR DE ZALF EN PILLEN VAN *HOLLOWAY*.

Uittreksel uit eenen brief van den heer *W. Staples*, gedagteekend uit Belgravegate, in Leicester, den 9 November 1848, aan den Professor *Holloway*. Mijnheer, sedert zeventien jaren leed ik aan smartelijke zweren aan de beenen en andere deelen des ligchaams; gedurende dien tijd onderwierp ik mij aan de behandeling van onderscheidene der voornaamste heel- en geneeskundigen, doch hunne pogingen bleven zonder gevolg. Eindelijk begon ik gebruik te maken van uwe Zalf en Pillen, en heb het genoegen te betuigen, dat door dezelven al mijne wonden in korten tijd genezen zijn, en ik thans eene volmaakte gezondheid geniet. (*Was geteekend*) W. STAPLES.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van f 0,90, f 2,10, f 3,30, f 7,75, f 15,50, f 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

Bij J. VAN DER BAAN, Mr. Vleeschhouwer op de Keizersgracht te Leeuwarden, zijn te bekomen: Beste RUNDERHAZEN, tegen 25 Cents de 5 Ned. Ons.

Een fatsoenlijk Protestantsch JONGELING, oud 18 jaren, ruim een jaar in eene TABAKSKERVERIJ en KRUIDENIERS-AFFAIRE werkzaam geweest zijnde, zag zich gaarne tegen 1°. Januarij e. k. weder in dergelijke betrekking, met genot van kost en inwoning, niet ongenegen zijnde f 50 per jaar toe te geven. — Adres *franco onder letters A. Z.*, bij A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden*.

Een KORENMOLENAARSKNECHT, liefst ongehuwd, zijn werk grondig verstaande, en dus bekwaam om als Meesterknecht te dienen en van goede getuigschriften voorzien, kan van stonden aan werk bekomen. Iemand reflecterende, gelieve zich liefst in persoon of anders met franco brieven onder letter H. aan te melden bij F. HESSEL, Boekhandelaar te Heerenveen.

Een ongehuwde GOUD- en ZILVERSMIDSKNECHT, zijn werk verstaande, van goede getuigschriften voorzien, kan terstond werk bekomen bij de Erven H. DRIJFHOUT, te Balk. Men vervoege zich in persoon.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij S. D. VERMEULEN, te Molkwerum.

Bij alle Boekhandelaren is verkrijgbaar:

COUP D'OEIL SUR LE BUDGET du royaume des Pays-Bas,
PAR L. VAN VLIET.
Derden Druk.

VLUGTIGE BESCHOUWING DER MEDEDEELING VAN DEN MINISTER VAN KOLONIEN, in de zitting van den 14 Maart, 1849, omtrent de nota van *Sloet*, houdende voorstel tot verkoop van Indische Domeinen,
DOOR L. VAN VLIET.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.